

Nykyrka kyrka

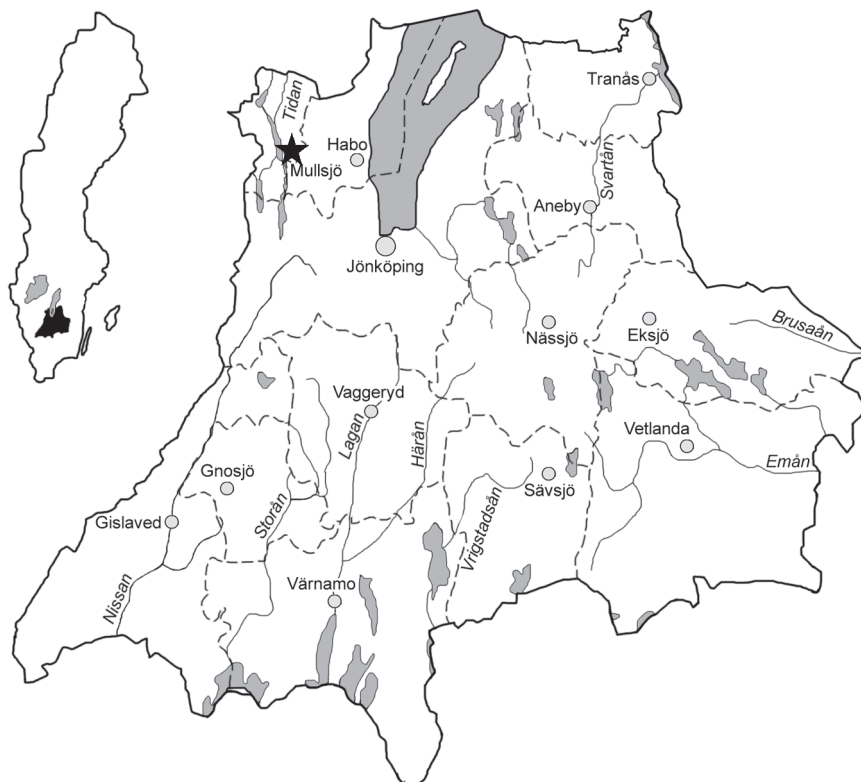
Antikvarisk medverkan i samband med
anläggande av ramp

*Nykyrka socken i Mullsjö kommun,
Jönköpings län, Skara stift*

Nykyrka kyrka

Antikvarisk medverkan i samband med
anläggande av ramp

*Nykyrka socken i Mullsjö kommun
Jönköpings län, Skara stift*

Rapport och foto: Britt-Marie Börjesgård
Grafisk mall: Anna Stålhammar
Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

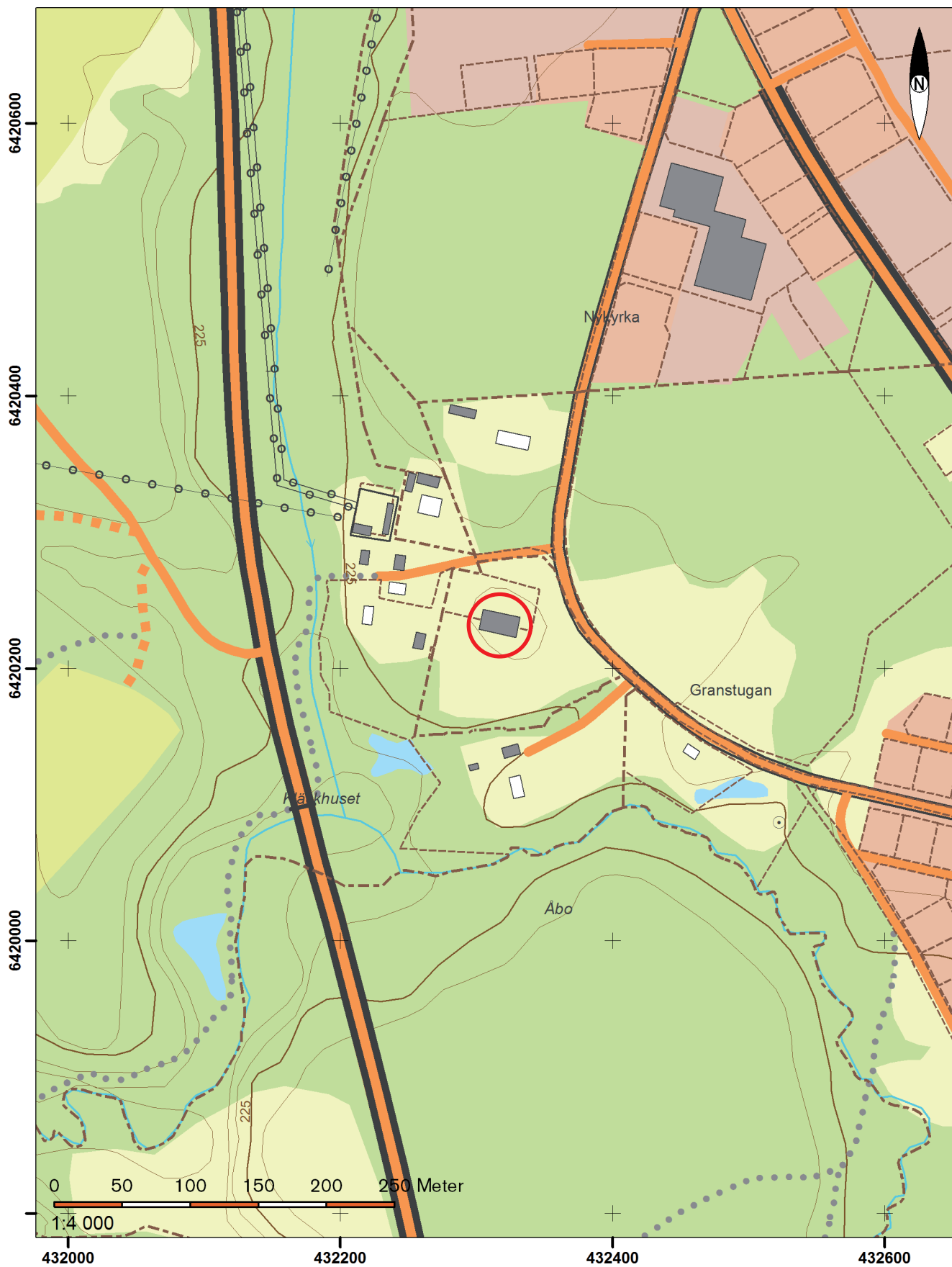
Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:
© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2016

Innehåll

Inledning	5
Syfte	5
Historik	5
Före åtgärd	5
Omfattning och vidtagna åtgärder	6
Utformning	6
Anläggning	7
Räcke	7
Sammanfattning	8
Utvärdering	8
Referenser	9
Arkiv	9
Tekniska och administrativa uppgifter	9
Bilagor	10
Bilaga 1 Fotografier från slutbesiktning	10
Bilaga 2 Ritningar	12

Utdrag ur digitala fastighetskartans blad: Nykyrka 64E 1dN och 64E 2dS.

Inledning

Länsstyrelsen lämnade i beslut daterat 2014-08-29, tillstånd till en ny ramp vid Nykyrka kyrka, dnr 433-2581-2014.

Tillståndet gäller för anläggande av ramp. Som villkor gäller bl.a. att arbetena utförs i enlighet med ritningshandlingar upprättade av Ritningen Arkitektbyrå AB, daterat 2014-03-12 samt att arbetena ska ske med antikvarisk medverkan och dokumenteras.

Antikvarie Britt-Marie Börjesgård har på församlingens uppdrag besiktigat arbetena och sammanställt rapporten.

Syfte

Syftet med åtgärden var att få en permanent, funktionell och till kyrkan väl anpassad ramp.

Historik

Nykyrka kyrka är en nygotisk träkyrka med fornnordiska associationer. Kyrkan är uppförd 1886–1887 av byggmästare A. Pettersson i Mösseberg, Sandhem, efter ritningar av Ernst Abraham Jacobsson, Stockholm. Nykyrka är en långkyrka med ett åt söder sidoställt västtorn med strävpelare och i öster ett tresidigt lägre kor.

Före åtgärd

Huvudentrén till kyrkan är som brukligt förlagd till väster. Entrén består av en stentrappa med två steg och ett vilplan i en gråröd granit, lika sockelstenen. Trappan är överbyggd med en förstukvist i nygotisk stil med en hög takresning.

Inför åtgärden fanns ingen fast handikappsramp till kyrkan, utan en enkel demonteringsbar ramp nyttjades.

Entrén före åtgärd. Den tidigare rampen står lutad mot sockeln till höger i bild.

Omfattning och vidtagna åtgärder

Utformning

Den nya rampen är utförd enligt ritning av Ingvar Blixt, Ritningen Arkitektbyrå i Skövde. Rampen är uppförd i sten med en lutning 1:12. Rampen ansluter mot befintlig trapp, det översta trappsteget lyftes i nivå med vilplanet och de två nedre trappstegen demonterades. Rampen är vänd mot norr och ansluter mot ett kvadratisk vilplan i samma bredd som den befintliga trappan. Blocket har måtten 1500 x 1500 x 160 mm. Mot väster och söder ligger nya trappsteg med två trappstenar. I vinkeln mellan ramp och trappsteg respektive trappstenen står två stenpollare. Pollarna är kvadratiska med en firsidig avfasning i överkant. Pollarna skjuter upp över vilplanet och utgör på så sätt tydliga visuella markörer var trappan börjar och slutar.

Anläggning

För att undvika sättningar och tjälskjutning grävdes organiskt material bort och ersattes med ett nytt bärlager, 0-35, stenkross, som packades. Grävningen omfattade även en utkravning från ramp och trapp med 90 cm runt om. En markduk, geotextil bruksklass 2, lades i botten. Ovanpå bärlagret lades isolerande markskivor. Rampens stenhällar är monterade i cementbruk på en gjuten och armerad betongsockel. Kantblocken är förankrade med ingjutningsankare och i underkant med rostfri dympling som är satt i cementbruket. Stenen fogades med fogbruk Adex x 32.

Pågående arbete. Kantstenar, pollare och sättsten är satta, betongfundamentet är under gjutning.

Stenen i rampen är av granit. Svensk bohus grå. Handlingen föreskrev en rödgrå granit lika befintlig sten, med brytning i Bo-vallstrand eller likvärdig. Ytan krysshamrad, grad 2–3 lika befintlig

Pågående arbete. Kantstenarna är satta, betongfundamentet är klart för gjutning. Under gjutformen kan man se markskivorna.

sockel och blocksteg. Valet av nyttjad sten skedde i samråd med församlingen, antikvarien kontaktades dock inte i detta skedet av processen.

Som uppfyllnad kring rampen lades ett naturgrus i samma fraktion och kulör som övrigt grus på kyrkogården.

Arbetena utfördes av Markanläggning Vätterbygden AB.

Pågående arbete. Rampen är satt, uppfyllnad med naturgrus pågår.

Räcke

Ett nytt smidesräcke tillverkades med stolpar av fyrkantsjärn och överliggare av plattjärn. Detaljer, som handledarens avslutning och infästning mot vägg, utformades med det befintliga räcket som förlaga. Räcket som sitter i den östra kantsargen förankrades medelst expanderbult. Räcket tillverkades av Ängsholm Smide i Gränna som underentreprenör. Räcket sprutmålades med linoljefärg. I botten målades med rostskyddsfärg, järnmönja och därpå svart linoljefärg, från Ottossons färgmakeri AB.

Sammanfattning

De aktuella arbetena har innefattat:

- anläggning av ny ramp av sten
- tillverkning av nytt smidesräcke
- gjutning och markarbeten i anslutning till rampen

Utvärdering

Slutbesiktning av de utförda arbetena genomfördes den 26 augusti 2015. Vid besiktningstillfället deltog, från församlingen kyrkoherde Elisabeth Falk Nilsson och vaktmästare Olle Gustavsson, Per Åkerstedt och Jörgen Strahl, Markanläggning Vätterbygden AB och antikvarie Britt-Marie Börjesgård, länsmuseet.

Församlingen har utsett Jönköpings läns museum, Britt-Marie Börjesgård till antikvarisk medverkande. Länsmuseet har följt de utförda arbetena i samråd med entreprenör och beställare.

Vid slutbesiktningen fanns i princip inget att anmärka. Länsmuseets generella synpunkt är att arbetena är väl utförda och i enlighet med länsstyrelsens beslut och de av länsmuseet preciserade anvisningarna. I valet av stenmaterial borde dock antikvarien ha konsulterats inför beslut om stenmaterial då den nyttjade graniten är gråare än sockeln och den ursprungliga trappans mera rödtonade sten. Vidare noterades att smidesräcket var sprutmålat inte penselstruket som handlingen föreskriver, enligt smidesfirman har linoljefärg brukats, vilket gör att detta relativt enkelt kan åtgärdas.

De slutförda arbetena har genomförts på ett antikvariskt tillfredsställande sätt och godkändes därför.

Församlingen har av en lokal snickare beställt en trakil för montering i anslutning till tröskeln för att plana ut nivåskillnaden mellan trappans vilplan och tröskeln, och därmed uppnå full tillgänglighet. Kilen var inte levererad vid slutbesiktningen.

Slutbesiktning, från vänster vaktmästare Olle Gustavsson, kyrkoherde Elisabeth Falk Nilsson, entreprenörerna Per Åkerstedt och Jörgen Stahl, Markanläggning Vätterbygden AB.

Referenser

Arkiv

Jönköpings läns museum. Topografiska arkivet.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens tillstånd:433-2581-2014
 JLM dnr:214/14
 Beställare:.....Mullsjö och Sandhems församling
 Arkitekt:.....Ingvar Blixt, Ritningen Arkitektbyrå AB
 Entreprenör:.....Markanläggning Vätterbygden AB
 Underentreprenör, smide:.....Ängsholm Smide AB, Gränna
 Antikvarisk medverkan:Britt-Marie Börjesgård
 Rapportansvarig:Britt-Marie Börjesgård
 Foto:Britt-Marie Börjesgård
 Slutbesiktning :26 aug 2015
 Län:Jönköpings län
 Kommun:.....Mullsjö kommun
 Socken:Nykyrka socken
 Fastighetsbeteckning:Nykyrka 1:4
 Belägenhet:.....Digitala fastighetskartans blad
 Nykyrka 64E 1dN och 64E 2dS

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Bilagor

- Bilaga 1. Fotografier från slutbesiktning 26 augusti 2015.
- Bilaga 2. Ritningar

Ovan och till vänster: den nya rampen från olika vinklar.

Rampen i mötet med den ursprungliga trappan.

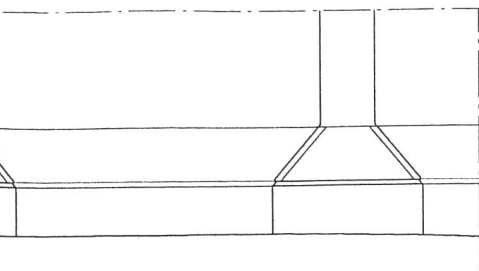
Till vänster: rampen ur olika vinklar.

Ovan och nedan: Det nya smidesracket är utformat som det ursprungliga.

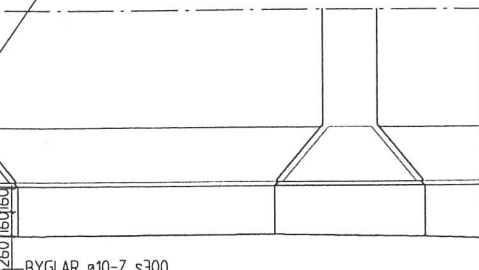

NY INFÄSTNING AV RÄCKE MED FRANSKSKRUV

BEF. INFÄSTNING AV RÄCKE MED EXPANDERBULT

BYGLAR $\emptyset 10-Z$ s300

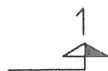
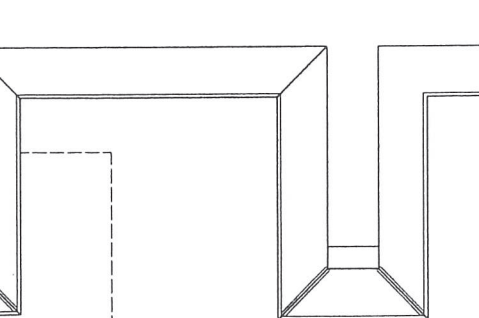
100 UTKRAGNING

T tj=160 mm

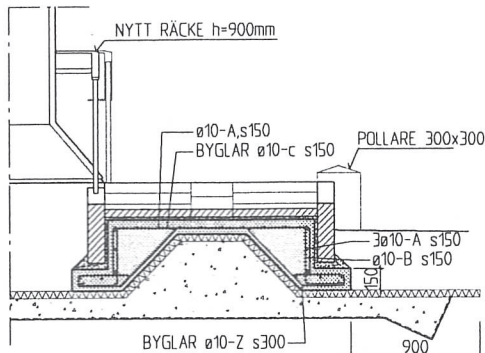
AR AV

ÄSTNING FÖR RÄCKE

INFÄSTNING FÖR RÄCKE

10 20 25 m

SNITT 2-2

FÖRKLARINGAR:

MÄTT ANGES I MILLIMETER.

MÄTT KONTROLLERAS PÅ PLATS FÖRE TILLVERKNING I

FÖRESKRIFTER FÖR NY RAMP OCH TRAPPOR:

GRUNDLÄGGNING

MARKEN FÖRUTSÄTTES BESTÅ AV VÄL PACKAT FRIKTIONSMATERIAL. EVENTUELLA MASSOR MED ORGANSKT MATERIAL BYTES UT MOT ICKE TJÄLFARLIGT MATERIAL. GRUNDLÄGGNING SKALL UTFÖRAS PÅ VÄL PACKAT UNDERLAG AV FRIKTIONSMATERIAL.

STEN ENLIGT RITNING A20.0-02

BETONGGJUTNING:

ISOLERINGSKVALITET: KLASS 36,
BETONG: C 30/37, KLASS II, VcI 0,45
LUFT 4,5 %
ARMERING: B 500 BT, NÄT Nps 500
LIVSLÄNGDKLASS: L50
SÄKERHETSKLASSER: 1 GRUNDPLATTA
EXPOSERINGSKLASSER
FÖR PLATTA: XC3+XD3+XF4

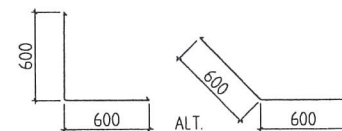
TÄCKSKIKT: MOT MARK=50 MM
MOT ISOLERING=35 MM
MOT ÖK PLATTA=45 MM

SKARVLÄNGD: $\emptyset 10=500$ MM

GRUNDKONSTRUKTION ÄR DIMENSIONERAD I
GEOTEKNISK KLASS 1 OCH GÄLLER FÖR MARK
AV SAND MED DIMENSIONERANDE
GRUNDTRYCKSVÄRDE $f_d \geq 100$ kPa

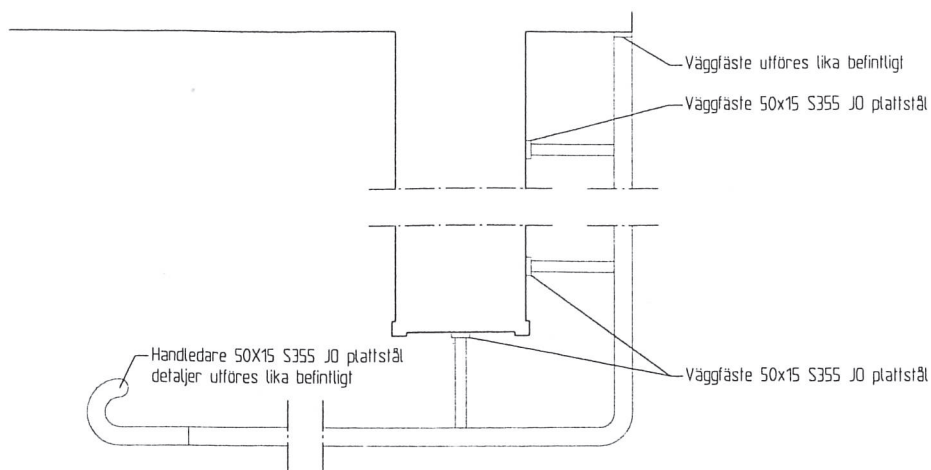
MARKFÖRHÅLLANDEN SKALL BEDÖMMAS M.H.T.
BÄRIGHET AV GEOTEKNISK ERFAREN PERSON
VID SÄMRE ELLER OSÄKRA FÖRHÅLLANDEN ÄN
OVAN ANGIVNA SKALL NÖDVÄNDIGA ÅTGÄRDER
VIDTAGAS

GEOTEXTIL BRUKSKLASS II BÖR LÄGGAS UNDER
DRÄNERINGS LAGRET FÖR ATT SÄKERSTÄLLA
DRÄNERINGENS FUNKTION VID UNDERGRUND AV
SAND/LERA OCH SILT

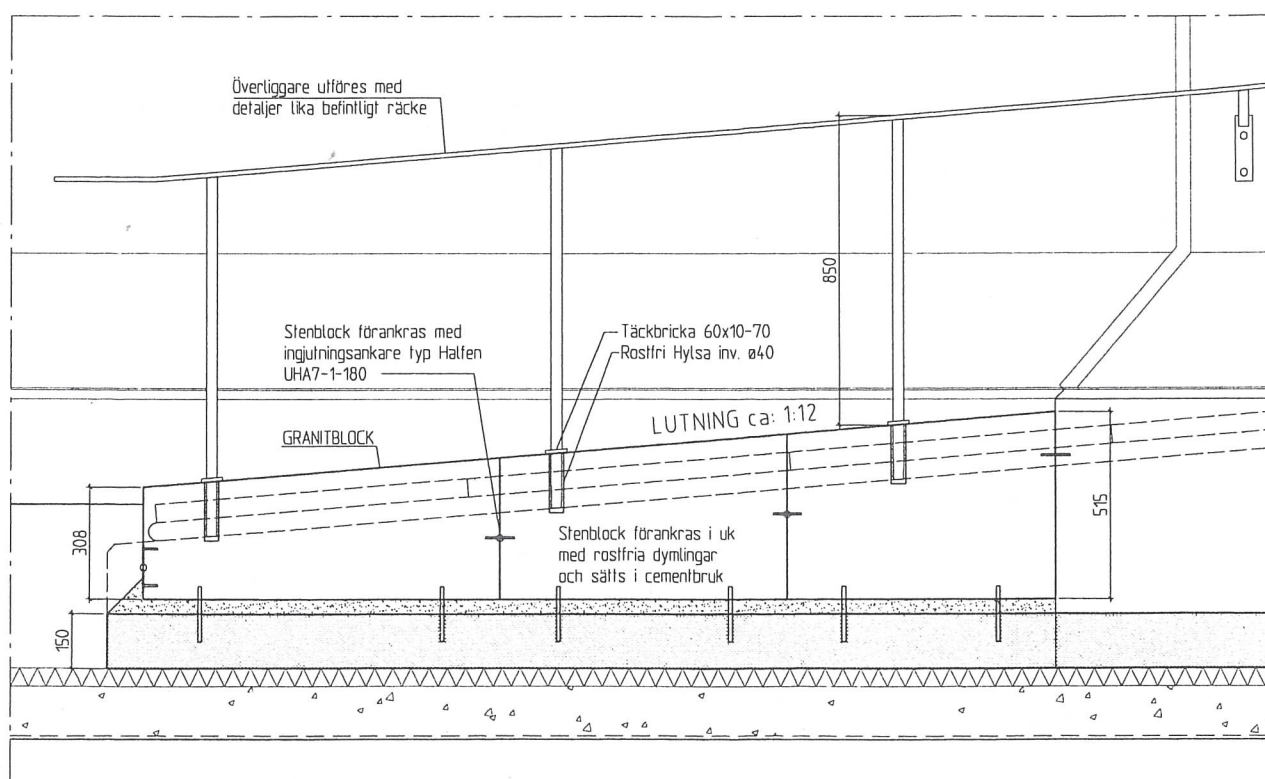

EXTRA ARM. BYGEL I SAMTLIGA HÖRN
2*2 $\emptyset 10-B$, B500 BT I ÖK OCH UK

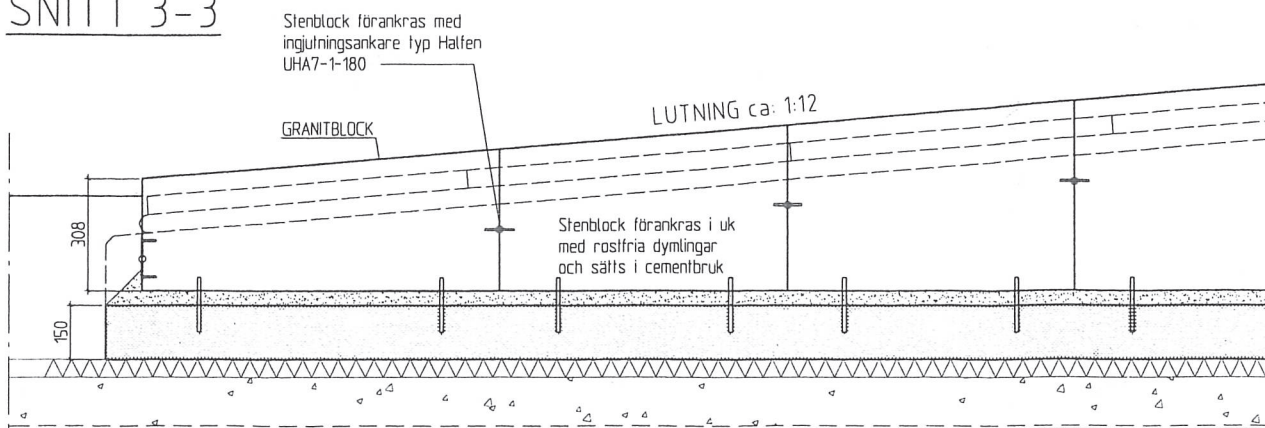
BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM
FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG				
NYKYRKA KYRKA				
ritningen arkitektbyrå MARJESTADSVÄGEN 27, 54145 SKOVDE info@ritningen.se Tel. 0500-41 00 88				
UPPDRAG NR	14112	RITAD AV	HÄR	HANDLAGGARE
DATUM	2014-09-05	ANSVARIG		L BLIXT
NYKYRKA KYRKA NY RAMP				
MULLSJÖ OCH SANDHEMS PASTORAT				
PLAN, SEKTION 1-1, 2-2, VY A-A				
SKALA	1:25(A1)	NUMMER	A20.0-01	I BET

PLAN RÄCKE

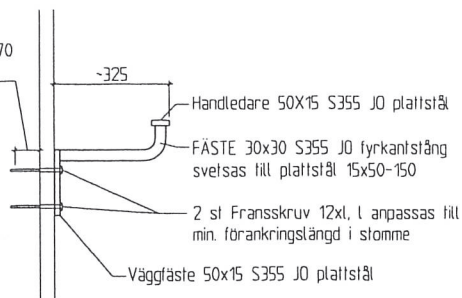
SNITT 3-3

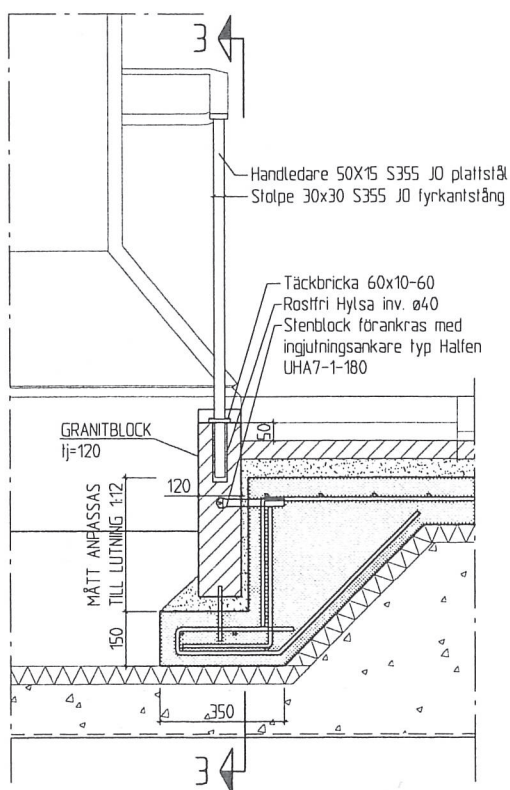
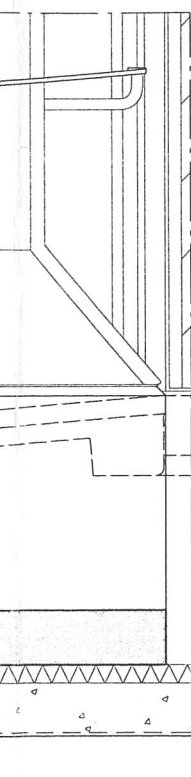
SNITT A-A

SKALA 1:10 0

Min. förankringslängd $l_g > 70$
i konstruktionsvirke

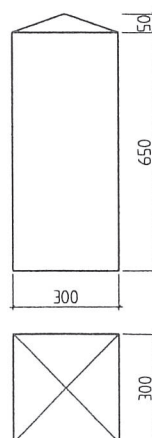
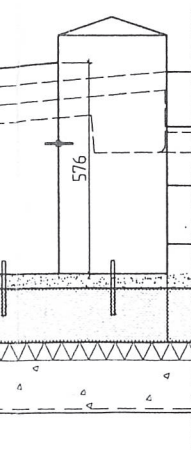

DETALJ VÄGGFÄSTE

DETALJ SMIDESRÄCKE

Stenblock förankras i uk
med rostfria dymlingar
och sätts i cementbruk

POLLARE

FÖRKLARINGAR:

MÄTT ANGES I MILLIMETER OCH AVSER
MODULMÄTT UTAN FOG.

MÄTT KONTROLLERAS PÅ PLATS FÖRE
TILLVERKNING I

FÖRESKRIFTER FÖR RÄCKE:

RÄCKEN UTFÖRES AV MASSIVT SMIDE.

STÅLDELAR HOPFOGAS GENOM HELSVETSNING.

FOGAR, GRADER, HÖRN O DYL AVSLIPAS TILL
JÄMNHET LIKA OMGIVANDE YTOR.

INFÄSTNING AV RÄCKE MED EXPANDERBULT ALT.
HYLSA ENLIGT DETALJ.

RÄCKEN TÄCKMÅLAS PÅ PLATS MED
LINOLJEFÄRG TYP WIBO ELLER LIKVÄRDIG.
ARBETSFÖRÄNDE:

GRUNDMÅLNING MED LINOLJEFÄRG
MELLANSTRYKNING MED LINOLJEFÄRG
2 GGR SLUTSTRYKNING MED LINOLJEFÄRG

KULÖR ENLIGT SENARE FÄRGSÄTTNING

STEN:

RAMPEN UTFÖRES MED RÖDGRÅ GRANIT LIKA
BEF. AV SVENSK STEN. BRYTNING I
BOVALLSTRAND ELLER LIKVÄRDIG.
YTA KRYSSHAMRAD, GRAD 2-3 LIKA BEFINTLIG
SOCKEL OCH BLOCKSTEG.

GRANITBLOCK SÄTTS I MIN. 50 MM CEMENTBRUK.
BLOCKSTEG LÄGGES MED SVAG LUTNING UTÅT.

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM
FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG				
NYKYRKA KYRKA				
ritningen arkitektbyrå MARIESTADSVÄGEN 27, 54143 SKÖVDE info@ritningen.se Tel: 0500-41 00 88				
UPPDRAG NR	14112	RITAD AV	HAR	HANDLÄGGARE
DATUM	2014-09-05	ANSVARIG		I. BLIXT
NYKYRKA KYRKA NY RAMP				
MULLSJÖ OCH SANDHEMS PASTORAT				
DETALJER, DEL AV SEKTION 1-1, 2-2, A-A				
SKALA	1:10(A1)	NUMMER	A20.0-02	I BET

0.5 10 m

Under sommaren 2015 anlades en ramp av granit vid huvudentren till
Nykyrka kyrka.

